

פתרון בחינת הבגרות גיאוגרפיה

הפיתוח והתכנון המרחבי

מועד קיץ תשע"ה/2015

שאלון 575, 204

נכתב ע"י צוות המרצים של HiGHQ

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HiGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

הפיתוח והתכנון המרחבי, קיץ תשע"ה/2015.**1. אוכלוסייה****א. השינוי במבנה הגילים של איראן בשנים 1990-2014:**

- אוכלוסייה תלויה ילדים 0-14 - צמצום בגודל הקבוצה
- אוכלוסייה תלויה מבוגרת-65+ - גידול בגודל הקבוצה
- אוכלוסייה יצרנית - גידול משמעותי של קבוצה זו ובעיקר של בני 20-40.

ב. השפעות אפשריות של השינוי במבנה הגילים של החברה והכלכלה באיראן

- היווצרות כוח עבודה גדול המסוגל לשאת את נטל השכבות הנתמכות על כתפיו.
- עלייה בתל"ג של המדינה.
- צמצום מימדי העוני.
- נשים יוצאות לעבוד ומשלימות את כוח האדם המפּרנס.
- עלייה ברמת הפיתוח של המדינה.
- עלייה בשיעורי ההשכלה.
- עלייה ברמת החיים ובאיכות החיים של האוכלוסייה.
- הפחתת הנטל על תקציב המדינה לטיפול בקבוצות הנתמכות (מזון, דיור, בריאות, חינוך)
- עלייה ברמת החילון ואימוץ תרבות מערבית הדוגלת במשפחות קטנות.
- יכולת לתת מענה לאוכלוסייה המזדקנת: בתי אבות, טיפול רפואי ועוד.

- ג. בשנת 1990 איראן הייתה בשלב השני של מודל התמורה הדמוגרפי המתאפיין בירידה משמעותית בתמותה ובילודה מאוד גבוהה.
- בשנת 2014 איראן מצויה בשלב השלישי של המודל בו חלה ירידה משמעותית בילודה וגידול בקבוצה היצרנית כתוצאה מכך. הירידה בילודה ובתמותה מביאה גם לעלייה בקבוצת הנתמכים המבוגרים

2. תחבורה מסילתית**א יתרונות לשימוש ברכבת לעומת אמצעי תחבורה יבשתיים אחרים:**

- שימוש זול יחסית לאמצעי תחבורה יבשתיים אחרים בהובלה למרחקים גדולים
- ניתן להוביל ברכבת כמות משקל ונפח רבים של סחורות
- ניתן להוביל ברכבת מספר רב של אנשים
- פחות מזהמת את הסביבה
- טובה להובלת מוצרים לא מתכלים, חומרי גלם בעלי חיי מדף ארוכים.
- טובה בהובלת מכולות מהאנייה ועד ליעד הסופי והפוך.

ב. גורמים אפשריים לשוני באורך של מסילות הברזל בין צרפת. לצ'ילה:

- **טופוגרפיה** - רוב צרפת מישורית, וצ'ילה הררית.
- **מבנה** - צ'ילה ארוכה וצרה, וצרפת רחבה ומתפרשת על פני שטח גדול יותר
- **מיקום** - צרפת מדינה מפותחת שממוקמת במערב אירופה, ולכן יש שימוש רב ברכבות בינה ובין המדינות שמסביב לה, כדי להוביל סחורות ואנשים. צ'ילה ממוקמת בשולי יבשת דרום אמריקה ומסביב לה מדינות מפותחות פחות, ולכן יש בה שימוש מועט ברכבות.
- **זמן** - צרפת. הייתה אחת המדינות הראשונות בעולם שהחלר להפעיל רכבות, והיא פיתחה אותך לפני אמצעי תחבורה אחרים.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

- רמת פיתוח- צרפת מפותחת מצ'ילה.

ג. נימוקים התומכים בטענה כי יש לצמצם את פעילותן של חברות זרות בפיתוח והקמה של מיזמי תחבורה :

- תשתיות התחבורה משרתות את האינטרסים של החברות הזרות והן לא תואמו את תוכניות הפיתוח של המדינות
- בעלי החברות מנצלים את משאבי המדינות.
- חברות רב לאומיות מכפיפות את צרכיהן על ממשלות
- הדבר יביא לצמצום הפגיעה בסביבה.

נימוקים התומכים בטענה כי יש להמשיך את פעילותן של חברות זרות:

- חברות זרות פועלות ביעילות בהקמה ובניהול של הפרוייקטים
- נוצרת נגישות נוחה למשאבי הטבע.
- השקעות כאלה מקדמות את הסחר הבינלאומי.
- ההשקעות מקדמות את הפיתוח במדינה
- במדינות המפותחות פחות אין מספיק משאבים לפיתוח תשתיות תחבורה מתקדמות.
- גידול בהיצע התעסוקה, והעלאת רמת החיים של האוכלוסייה המקומית.

3. תכנון עירוני

תכנון המרחב העירוני - גישות:

גישה הדוגלת בהפרדה בין שימושי הקרקע - יתרונות

- התמחות של כל אזור בהתאם לשימוש הקרקע וייעול התפקוד של כל שימוש קרקע.
- ההפרדה מונעת מאבק בין שימושי הקרקע השונים
- ההפרדה מונעת מטרדי רעש וריח למשל מפעל הממוקם בשולי העיר.

גישה הדוגלת בעירוב שימושי הקרקע:

- עירוב שימושי קרקע לעיתים יוצר השלמה בין שימושים שונים כגון תירות עם פנאי ונופש
- הפרדה בין אזורי המגורים לאזורי התעסוקה מצריכה נסיעות רבות
- ההפרדה בין שימושי קרקע פוגעת במרקם העירוני- אזורים מתרוקנים בשעות הלילה מפעילות .
- עירוב שימושי קרקע מאפשר קיום מרקם חיים עירוניים: באזורי המגורים קיימים מתחמי קניות ובילויים ואף חלק ממקומות העבודה.
- שכונת מציעות מגוון רמות דיור
- העירוב מפחית את תחושת הניכור ואת הפשיעה .

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לטכס!
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש



ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר



ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים



מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה



לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

ב. קנברה

הגישה התכנונית בתכנון המרחב על פי המפה היא הפרדה בשימושי הקרקע ביטויים לכך מהמפה:

- הפרדה ברורה בין אזורי המגורים למוסדות להשכלה גבוהה
- הפרדה בין אזורי תעשייה ותחבורה הממוקמים בשולי העיר למגורים
- הפרדה בין הפרלמנט ואזורי השגרירויות משאר חלקי העיר

ג. פעולות שניתן לעשות במרחב העירוני כדי ליצור סביבה נוחה לאוכלוסיית העיר:

- ציפוף עירוני כדי למנוע זחילה אל השטחים הפתוחים וכדי למנוע שימוש בזבזני בקרקע - צפיפות שתאפשר לספק מגוון רחב של שירותים.
- שימור וניהול של משאבים טבעיים בעיר: שימוש במקורות אנרגיה מתחדשים, ניצול שטחים נטושים בעיר, בנייה ירוקה ...
- פיתוח השטחים הפתוחים בעיר - הקמת פארקים, גינות קהילתיות, וגינות בשטחים עירוניים פתוחים
- תכנון עירוני החותר לשיוויון בין הקבוצות החברתיות בעיר- תכנון כזה מכיר בחשיבות השונות החברתית והתרבותית כזרז לצמיחת העיר
- תכנון עירוני החותר לשקיפות בניהול העיר ולשיתוף וידוע התושבים בכל הליכי התכנון.

4. עיר מימי הביניים
א. מאפיינים לעיר מימי הביניים:

- העיר מוקפת חומה
- במרכז העיר ניצבת הקתדרלה ומוסדות השלטון
- העיר ממוקמת במקום גבוה לצורך הגנה טבעית
- מיקום ליד מקורות מים
- סביבה חקלאית שאיפשרה ייצור של עודפי מזון ואספקת מזון לתושבי העיר
- קירבה לנתיבי תחבורה

ב. גורמי מיקום לעיר מימי הביניים-

- מיקום ליד מקורות מים
 - סמוך למבצרים ומחנות צבא לצורך הגנה
 - מיקום בסביבה חקלאית לאספקת מזון ותעסוקה לחלק מתושבי העיר שעבדו בחקלאות.
 - מיקום בסמוך לדרכים ראשיות- לאורך נהרות או לחופי ים ששימשו נתיבי מסחר ונתיבי תחבורה, בסמוך למעברים יבשתיים וצמתי דרכים- סוחרים עברו בין הערים.
 - אקלים נוח ולא קיצוני.
- ג. גורמי המיקום שחלה ירידה בחשיבותם בימינו-

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לטכס!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש


ספריית שיעורים

כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר


ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים


מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה



לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

- כיום אין צורך בניצול הטופוגרפיה לצורכי הגנה לכן מיקום על הר אינו הכרחי.
- קירבה למקורות מים- משום שהתפתחויות מאפשרות הובלת מים בצינורות
- קירבה לעוף חקלאי - היום ניתן להעביר מזון ממקום למקום באמצעות אמצעי תחבורה מגוונים.
- יחד עם זאת גישה ונמל ים נשאר גורם מאוד משמעותי דווקא בעידן הגלובליזציה.
- אקלים אמנם גורם חשוב אבל ניתן להתגבר על חלק ממאפייני האקלים באמצעות מיזוג.

5. גלובליזציה

א.1- הבדלים בשכר הממוצע במדינות מפותחות לבין השינוי במדינות הפחות מפותחות:

- במדינות המפותחות השינוי בשכר קטן הרבה יותר בהשוואה לשינוי במדינות הפחות מפותחות
- במדינות המפותחות השינוי עקבי ובמדינות המפותחות אינו עקבי- בשנת 2011 חלה ירידה בשינוי בשכר.
- הסבר: פוטנציאל הצמיחה של המדינות הפחות מפותחות גדול יותר.

2) השתלבות המדינות הפחות מפותחות בכלכלה הגלובלית גרמה לשינוי בשכר הממוצע בהן:

- מפעלים רבים הוקמו בשיטחיהן של המדינות הפחות מפותחות והביאו לתעסוקה רבה.
- הון רב מושקע במדינות הפחות מפותחות.
- מעבר מעיסוק בחקלאות לתעשייה הביא לגידול בהכנסה.
- התהליך לווה בגידול בהשכלה ובהכשרת עובדים.
- נעשו שינויים במגזר התעשייה- מעבר הדרגתי מתעשייה המבוססת בייצור מוצרים מסורתיים כגון טקסטיל למוצרים עתירי ידע.

ב. השינוי בשכר הממוצע במדינות הפחות מפותחות הגדיל את הפערים החברתיים בהן, סיבות לכך:

- השקעות אינן אחידות ורק אזור בעל יתרונות יחסיים עובר תהליכי פיתוח בעוד ששאר אזורי המדינה לא עוברים תהליכי פיתוח.
- צמיחת מוקדי תעסוקה נעשים בעיקר בגלעין ופחות באזורי שוליים (אלא אם יש שם משאבים חשובים)
- רק חלק קטן מהתושבים זוכים לעלייה בהכנסותיהם: בעלי ההון ובעלי הכישורים.
- ג. השפעות של תהליך הגלובליזציה על התרבות במדינות הפחות מפותחות.
- היעלמות של מאפייני התרבות המקומית- והיווצרות תרבות אחידה בכל העולם- מזון, לבוש, מוסיקה, קולנוע...
- גלוקליזציה- השפעות בכיוון ההפוך של תרבויות שונות על המערב: מטבחים מהמזרח (סיני, הודי...), תורות רוחניות, שיטת רפואה וכו'

6. מחירי הקרקע במרחב העירוני:

א. השינויים במחירי הקרקע ביחס למרחק ממרכז העיר:

ככל שמתרחקים מהמער"ר מחירי הקרקע יורדים . עלויות מחירי הקרקע קובעים את סוג שימוש הקרקע במרחב העירוני

- ב. סף כניסה - ביקוש מינימלי הדרוש כדי לקיים עסק או שירות ברווחיות.
- טווח מוצר - המרחק המרבי שאדם מוכן לעבור כדי לרכוש מוצר או שירות מסוים.

השפעת המושגים על סוגי העסקים הממוקמים במער"ר:

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לטכס!
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש



ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר



ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים



מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה



לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

במע"ר נמצא הריכוז הגדול ביותר של משרדים, בנקים, חנויות, בתי קולנוע, תיאטראות ועוד. עסקים כאלה הם בעלי סף כניסה גבוה וטווח מוצר גבוה הם מבוססים על קונים רבים המגיעים מכל מקום לרכוש את המוצריהם, רווחיהם גדולים והם מסוגלים לעמוד במחירי הקרקע הגבוהים במע"ר

ב. הסבר ההיגד "מחיר הקרקע משפיע על קו הרקיע של העיר":

קו הרקיע בעיר מזכיר צורת פעמון והיא נקבעת בשל ההבדלים במחירי הקרקע במרחב העירוני: מרכז העיר הוא האזור הנגיש ביותר ולכן גם המבוקש ביותר ומכאן גם היקר ביותר. כדי לכסות את מחירי הקרקע הגבוהים ולנצל את הקרקע ניצול מרבי הבנייה במרכז צפופה מאוד וגבוהה מאוד. ככל שמתרחקים מן המרכז מחיר הקרקע יורד והבנייה נעשית מרווחת ונמוכה יותר. בעקבות זאת קו הרקיע של ערים רבות

7. פיתוח וסביבה

א. גורמים לזיהום אוויר חמור בביג'ין

- ביג'ינג קלטה תעשיות מזהמות רבות בשיטחה
- היעדר תקנים סביבתיים מחמירים בסין
- עלייה ברמת המינוע המגביר את מימדי זיהום האוויר
- אירועי מזג אוויר המלווים בערפל רב- השילוב של ערפל וזיהום אוויר מביא להיווצרות ערפילי.

ב. דרכים שבאמצעותן מדיניות ציבורית בתחום השמירה על הסביבה עשויה לצמצם את בעיית זיהום האוויר:

יישום מדיניות ציבורית סביבתית - מטרתיה: פתרון בעיות סביבתיות בעקבות לחץ ציבורי על ידי:

- חקיקת חוקים תקנות ותוכניות מתאר להגנה על הסביבה
- הסברה
- אכיפה של התקנות
- השקעת תקציבים רבים בנושא
- הפעלת כלי בקרה וניטור של הסביבה
- ברמה הבינלאומית- וועידות לטיפול משותף בבעיות הסביבה (ועידת קיוטו, פריז..)

ג. עמדתן של המדינות הפחות מפותחות בנוגע לדרישה לצמצום הפגיעה בסביבה

- מדינות אלה בתהליכי פיתוח מואצים המחייבים שימוש רב במקורות אנרגיה.
- קיומם של מקורות אנרגיה מתכלים רבים בקרבן: נפט, גז, פחם
- מחסור בידע ובטכנולוגיה הדרושים לפיתוח מקורות אנרגיה חלופיים.
- מחסור בהון כספי ובידע הדרוש לפיתוח מקורות אנרגיה חלופיים.
- מודעות נמוכה של האוכלוסייה לחשיבות צמצום הפליטה של גזי חממה.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לטכס!
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש



ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר



ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים



מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה



לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

- האחריות ההיסטורית- המדינות המפותחות מזהמות מאז ראשית המהפיכה התעשייתית ורק כך הצליחו להגיע לרמת הפיתוח שלהן- המדינות הפחות מפותחות טוענות שכעת הגיע תורן.
- מדינות מפותחות ממשיכות להעביר אל המדינות הפחות מפותחות מפעלים מזהמים בשל היעדר חקיקה מספקת בנושא.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לטכס!
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש



ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר



רענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים



מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה



לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<